Pád člověka

Původ materiálu
Jiří Bureš
Pořadí v lekci
4

Téma

Co se mění s hříchem — mezi Bohem a člověkem a mezi člověkem a člověkem.

Cíle

- Děti si uvědomí, že poslouchat Boha je dobré a neposlouchat zlé (předškolní děti).
- Děti se dozvědí, že „hřích“ narušuje vztah důvěry s Bohem (školní děti).
- Děti si přivlastní (známý) příběh prací s biblickým textem (starší školní děti).

4.1 Pro učitele

Biblický text: Gn 3, 1–24

4.1.1 Výkladové poznámky

- Muž a žena: Hlavními postavami příběhu nejsou „Adam a Eva“, nýbrž muž a žena. Jméno Adam („Člověk“) bývá v dějepravě doplňováno z Gn 5,1–2, ale tam se mluví o páru („v den, kdy je stvořil, dal jim jméno Adam (to je Člověk)“. Stejně tak žena dostane jméno „Eva“ až po selhání. („Adam“ a „Eva“ lze používat, jako zkratky, ale „muž“ a „žena“ je přesnější označení.)
- Had: Za pád člověka samozřejmě nemůže jakési zvíře. Had v příběhu pouze mluví, je to hlas vzpoury proti Bohu, ďábelský hlas. „Had“ symbolizuje: toho, kdo způsobuje smrt[1], kdo je podloudný, kdo má dvojí jazyk. Ztotožnění satana s postavou hada najdeme až na druhém konci Písma: „A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět“ (Zj 12,9).
- Zakázané ovoce: Není tady zdroj problémů? Proč je vůbec něco zakazáno? Protože člověk je stvořen jako svobodný. Může se obrátit proti svému Stvořiteli, je možné říct „ne“ a neposlechnout. Vztah k Bohu není automatický, od samého počátku si Bůh přeje, aby jej sám člověk miloval a rozhodl se pro něj.

- Jezení ze stromu poznání dobrého a zlého nemá sexuální podtext. Muž a žena byli „nazí a nestyděli se“ už před selháním. Sexualita patří k dobrému stvořenému řádu, naopak po pádu je ohrožena nedůvěrou a strachem (což jsou reálné a časté zdroje obtíží v partnerské sexualitě).

Rozhovor

- Jakže, Bůh vám zakázal…: Hadí hlas šíří nedůvěru: Bůh prý zcela omezuje člověka, brání jeho seberealizaci.
- Budete jako Bůh: Snězení ovoce není jen neposlušnost. Toto je slovo vzpoury: být jako Bůh bez něj, proti němu, na jeho místě.
- Znát dobré i zlé: Hadův slib se naplní (v 22), člověk pozná zlo, právě když ho spáchá.

Selhání vidíme v jeho různých podobách:

1. Selhání jednotlivce. Ovoce je lákavé, „slibuje nesmrtelnost“, žena sama sebe přemlouvá na cestě hříchu, lakuje budoucnost narůžovo.
2. Omlouvání zla tím, že ho dělají i ostatní: Žena nechce být sama vinna, proto dá jíst muži.
3. Pokračování ve zlém: muž si vezme od ženy. Člověk se snadněji uvolí ke zlému, které začal někdo druhý.
4. Nezvládnutí odpovědnosti: Kde byl muž, když žena trhala? Neměl čas? Zabraný v práci, jako vždy? To on dostal příkaz od Hospodina. Jeho se také Bůh ptá jako prvního.

Poznámka: Není možné označovat tato selhání za typická pro jedno či druhé pohlaví („muž má být ten zodpovědný“ nebo „skrze ženu přichází pokušení“). Takový výklad přidává do textu vlastní náhledy. Už první muž se tak vymlouvá: „ta žena, kterou jsi mi dal…“

Důsledkem pádu je situace hříchu:

Porušení vztahu (důvěry) mezi Bohem a člověkem…

člověk vůči Bohu			
před pádem	naprosto blízký	poslouchá Boží slova	je vděčný Bohu
po pádu	ztracený, vinný	má strach z Božího hlasu	obviňuje Boha
	(ukryli se, „Kde jsi“)	(uslyšel jsem hlas a bál jsem se)	(žena, kterou jsi mi dal)

…má ničivý dopad na vztah člověka k člověku…

člověk vůči člověku

před pádem	blízký, milující	partnerský	doplňují se navzájem
	(přilne ke své ženě)	(není dobře být sám)	(kost z mých kostí)
po pádu	ohrožený, zranitelný	osamělý	hádají se, obviňují se
	(poznali, že jsou nazí)	(měla při mě stát…)	(ona mi dala jíst)

…i na vztah člověka k sobě samému (stud před nahotou je toho obrazem).

Hřích je popsán jako kritická situace člověka, spíše než jako jednotlivý čin. Příběh zdůrazňuje motiv odcizení, který se projeví na mnoha rovinách: člověk se Boha bojí, skrývá se před ním jako před nepřítelem, obviňuje bližního i Boha, stydí se za sebe a své tělo.

Vyhnání znamená konečnou ztrátu bezprostředního společenství s Bohem. Kožené suknice dostávají od Hospodina, naznačují odpuštění. Aby člověk mohl takový oděv nosit, muselo zemřít zvíře (oběť).

Prokletí: Bůh proklíná hada (v. 14) a zemi (v. 17), ne člověka.

Proroctví o přemožení hada: Je zaslíben ten, který rozdrtí hadovi hlavu, ale on zas ho smrtelně uštkne (3,15). Křesťanská tradice vidí naplnění tohoto výhledu v Kristově kříži a vzkříšení.

4.1.2 Úskalí

- Příběh vypadá, jako by v něm o nic nešlo. Prokletí a vyhnání kvůli „krádeži ovoce“ se jeví jako přemrštěné. Příběh je potřeba vyprávět dramaticky, zdůraznit, co je v sázce, jakou důvěru člověk zrazuje, o co přichází.
- Příběh je obecně známý, což působí problémy se špatně zafixovaným obsahem a předsudky.
- Ovoce není určeno jako jablko. Tato nepřesnost není důležitá a není třeba ji zvlášť u dětí opravovat. Můžeme jablko také využít ve vyprávění, např. : „Žena se znovu zadívala na ten plod. Byl nádherný. Mnohem krásnější než všechna jablka, která kdy jedla…“
- U starších dětí stojí za to, rozptýlit představu, že „Adam a Eva museli být první dva lidé na planetě“. Tématem příběhu je to, že skrze člověka vstoupil do světa hřích, resp. smrt (srv. Ř 5,15–16). Otázka, kdo byl první člověk, kdy a kde se vyskytl, je málo důležitá.

4.2 Pro děti

4.2.1 Předškolní děti

Kdy má tvoje maminka velkou radost? Kdy se usměje? A tatínek, ten se taky někdy usmívá? A co když se ti něco povede, mají z toho radost?

Ale někdy se maminka s tatínkem taky mohou zlobit. Třeba když ti o něčem maminka:řekla: „To se nedělá!“ A tatínek řekl: „Pozor! To se nesmí.“

Ale ty jsi to přesto udělal/a. Maminka s tatínkem se pak rozhněvali. A ty jsi byl smutný a moc tě to mrzelo. Chtěl sis někam zalézt a nebýt s nimi. Schovat se a být sám. Všem bylo líto, co se stalo.

Dnes si povíme příběh o dvou lidech, kterým se stalo něco podobného.

Jmenovali se Adam a Eva. (Položíme před děti vystřižený obrázek postavy muže a vedle něj ženy.)

Bydleli v nádherné zahradě. Měli tam všeho dost, rostla tam jablka i pomeranče, hrášek i jahody a také spousta květin. Adam ráno natrhal kytičku pro Evu a ona mu nabídla ta nejlepší jabka. Byli spolu moc šťastní.

Uprostřed zahrady rostly dva stromy. Jeden z nich byl dobrý strom, který měl slaďoučké ovoce. (Dobrý strom.)

Eva s Adamem z něho jedli, kolik chtěli, každý den. Ale ten druhý strom — z toho jíst nesměli. (Zakázaný strom.) To řekl Pán Bůh, který ten strom nechal vyrůst: Pozor! To ovoce se nesmí jíst! Kdo to neuposlechne, ten pozná, co je zlé.

Jednoho dne šli Adam a Eva natrhat ovoce z dobrého stromu. Bylo tak šťavnaté a chutné. Ale Eva se otočila i ke druhému stromu. Hmmm, to ovoce vypadá taky lákavě, jak asi chutná? Pozor! Nedělej to, Evo, to je zakázané! Jenže ona na to nechtěla myslet. Natáhla ruku, utrhla plod, utrhla další a dala Adamovi. A oba to ovoce snědli.

Co se pak stalo? To, co říkal Pán Bůh. Poznali, že to bylo zlé, co udělali. Ale už to nemohli vrátit zpět. Měli strach a utíkali se před Bohem schovat. Adam přestal mluvit s Evou, protože mu dala ovoce. Eva už nechtěla být s Adamem. Bylo jim smutno a cítili se sami. (Postavy vzdálíme nebo dokonce obrátíme, s tím, že na druhé straně máme nakreslené smutné tváře, nebo tmavou siluetu.)

A nejvíc smutný byl Pán Bůh. Hledal je a volal: „Kde jsi, Evo? Kde jsi, Adame?“ Hledal je, dokud je nenašel. (Nyní obrátíme postavy zpět.) Do krásné zahrady se už vrátit nemohli, ale Pán Bůh je neopustil.

(Podle Tinie de Vries: Tím vše začíná)

Pomůcky Nakreslené a vystřižené postavy ženy a muže (na tvrdém papíře kvůli obkreslení), lepší jsou prosté obrázky, méně stylizované; podobně obraz krásného stromu (malé děti potřebují jednoznačnou symboliku) a obraz stromu zakázaného (nehezký); pro aktivity — lepidlo, vodové barvy, štětce, listí.

Přesah — aktivity

- Postavičky Adama a Evy obkreslíme tužkou dětem na papíry (spolu s jedním stromem). Děti je mohou vybarvit. Pokud jsou děti blíže ke školnímu věku, kreslíme postavičky dvakrát (z obou stran papíru). Ptáme se: Jak vypadají A+E před tím, než neposlechnou, jak se tváří? Jak se tváří potom? Necháme děti obrázky vyzdobit. Smutek/radost mohou vyjádřit také barvami postav.
- Přineseme předkreslený obraz dvou stromů na velkém papíře a podzimní listí. Děti listy nalepují. Stromy rozlišíme ovocem, které domalujeme s pomocí vodovek, ve dvou výrazných barvách. Dohodneme s dětmi, který strom je dobrý a který zakázaný. (Postavy můžeme do obrázku dolepit.)

4.2.2 Mladší školní děti (v obměně i pro starší, viz aktivity)

Motivace — střepy

Uprostřed leží hromádka keramických střepů. Vyzveme děti, aby si vybraly jeden z nich a vzali ho do ruky.

Jaký je ten střep? (Neúplný, nepravidelný, ostrý.) Jak asi vypadala nádoba, když byla celá?

Střepy nám vždycky připomínají, že se něco pokazilo, že se něco rozbilo. Když se porouchá nějaký přístroj, telefon nebo počítač, zaneseme ho do opravny. Ale když se něco rozbije na střepy, tak to většinou nejde opravit. Dnes si povíme příběh o něčem velmi vzácném, co se rozbilo a co půjde velmi obtížně opravit.

Kdybys člověče věděl…

Kdyby tak muž věděl, co hrozí, nenechal by svou ženu samotnou!

Měl ji moc rád, patřila k němu jako kost patří k tělu. Od chvíle, kdy mu ji Bůh dal, prožívali v zahradě šťastné dny. Jejich dům neznal hádku, lež, ani křivé slovo. Společně uléhali, společně vstávali, společně sedali ke stolu. Až do onoho dne…

V ten den je žena v zahradě sama. „Mohu se vás na něco zeptat?“ osloví ji had. „Bůh vám prý zakázal jíst ze všech stromů?“ Kdyby tak žena věděla, co hrozí… jenže ona neví. „Nemáme jíst jen z jediného stromu (stromu poznání dobrého a zlého). Jinak můžeme všechno.“ Ano, tak to Bůh řekl. „Z toho stromu nebudeš jíst, nebo tě čeká smrt.“

Jenže had mluví dál svým jedovatým jazykem: „Žádná smrt nepřijde. Vždyť vás Bůh jenom straší. On chce mít celé poznání pro sebe!“ A had zasyčí: „Vezměte, jezte, otevřou se vám oči, budete jako Bůh“.

Žena váhá, hledí na ovoce, jak je to lákavé, být jako Bůh, být nesmrtelná, vševědoucí… A bere a trhá. A jí. Poslechla hada, neposlechla Boha.

Potom, snad aby v tom nebyla sama, běží za mužem, milý můj, vezmi si taky. Co muž? Ten ji jistě odmítne, usadí ji, zakáže jí jíst? Neřekl nic, neřekl, že je to chyba, že dal slovo Bohu. Už jedí oba dva. Kdybys tak věděl, člověče, co jsi právě zničil…

Hřích je rozbité přátelství[2]

Vyzveme děti, aby položily střepiny před sebe, takže vytvoří kruh uprostřed skupiny. Podkladem může být papír, na který pak zapisujeme.

K dětem: Co vlastně muž a žena zničili? Zničili vůbec něco?

Nejprve: Čím se provinili? (Pomozte dětem s formulací, pokud je to třeba: porušili slib, jednali potají, podvedli Boha, chtěli být bohem místo něj, neposlechli, vzbouřili se…)

A když tohle někdo udělá, co se přitom zničí?

Když někdo něco slíbí kamarádovi a nesplní to? Zničí se přitom něco? (Přátelství, dobré vztahy, nevěří si, nedůvěřují si, jsou nepřátelé.)

Když někdo svým rodičům zalže nebo jim dokonce ukradne peníze?[3] Co se přitom změní? (Dávají si pozor, jsou na něj přísnější, nedůvěřují mu, jsou smutní, dostane trest, je pro ně najednou víc cizí.)

Odpovědi můžeme zapisovat. Spolu s dětmi hledáme slovo, které by nejlépe vyjadřovalo, co bylo zničeno. Shodneme se na slovu/slovech přátelství nebo důvěra. Slovo můžeme napsat velkým písmem doprostřed.

Důvěra a přátelství je vzácná věc. A přátelství s Bohem je to nejvzácnější, co můžeme mít; nikdo nás nemá tak rád, jako on. Ale každé přátelství má svá pravidla a když ho zničíme, je moc těžké ho obnovit. (Ukážeme na střepy.) Je to jako když někdo rozbije hrnek nebo vázu. Nedá se to spravit. I když střepy slepíte, bude ten šrám už vždycky vidět.

Rozbité přátelství (narušenou důvěru) mezi Bohem a člověkem nazýváme zvláštním slovem: je to slovo hřích. To slovo popisuje, že je nám Bůh vzdálený, že se ho bojíme a dokonce ho často ani neumíme/nechceme poprosit o odpuštění naší viny. To všechno se stane, když Boha zradíme. (Někdy také říkáme „hřích“ jenom jednomu zlému skutku, ale hlavní význam je tento: rozbité přátelství a porušená důvěra.)

Vyzveme děti, aby společně s pomocí střepů „přeškrtly“ slovo přátelství (nebo důvěra).

Hřích mezi lidmi

Jak skončil příběh muže a ženy? Smutně.

Bůh člověka volá: „Kde jsi?“

Volá ho k sobě, ale marně. Už mezi nimi stojí hřích.

„Stydím se před tebou,“ odpovídá člověk, „bojím se tvého hlasu.“ Bůh je pro něj cizí.

„Tys jedl z toho stromu?!“ ptá se Bůh.

„Já za nic nemůžu. To ona mi dala jíst!“ rozkřikl se muž. „A ty za to můžeš taky, neměls mi ji dávat, ženskou hloupou.“

A žena hned: „Co já, to všechno ten had…“

Muž a žena. Kdysi jejich dům neznal křivé slovo a teď se pořád hádají. Společně uléhali, společně sedali ke stolu, a teď si každý dělá to své. Kde člověk poruší přátelství s Bohem, tam začnou spory, obviňování a boj o to, kdo bude mít navrch. Je to jako s rozbitou nádobou: střepy jsou ostré a často nás poraní.

Ten příběh naštěstí nekončí. Bůh nás stále hledá a volá: „Kde jsi?“ Bůh přichází obnovit naše přátelství.

Přesah — aktivity

- Rozdáme dětem pracovní list s deseti obrysy stromů. Aktivitu uvedeme (například): „My nežijeme v zahradě Eden jako muž a žena, není tu strom života ani strom poznání dobrého a zlého. A přece dal Bůh člověku najevo, co má a co nemá dělat, z jakých činů

má radost a co ho hněvá. Víte, kde se o tom dozvíme? (V Bibli, v přikázáních, v Desateru, u Ježíše.) — Před sebou máte zahradu s 10 stromy. Zkuste vepsat všechny činnosti, o kterých se v desateru mluví, do kmenů/korun stromů“ (trvejme na tom, že ne příkazy nebo zákazy, ale činnosti, tj. „zabít“, „odpočívat v neděli“, „lhát“). Starší děti necháme samostatně hledat v textu Ex 20. Stromy rozlišíme barvou ovoce. Pod obrázek doplní legendu: červená — nejez, modrá — dobrou chuť!. Pracovní list může být také společným dílem na větší papír, kde je možné mít víc stromů a napsat do nich neutrální činnosti v jiných barvách.

- Upozorníme děti na to, že rozhovor Boha s člověkem (poté, co se provinil), se v určité podobě dostal do naší bohoslužby. Říkáme mu vyznání vin. Vyznání tady znamená něco jako „přiznání“ — to je to, co muž a žena nedokázali, přiznat se. Ptáme se dětí, jak vyznání na naší bohoslužbě probíhá. Doplníme jejich představy[4]. Cílem vyznání vin není „přiznat úplně všechno zlé a na nic nezapomenout“. Cílem je usmířit se s Bohem. (Takže ne posbírat střepy, ale obnovit nádobu…) Můžeme ze střepů poskládat obraz nádoby.
- Starším dětem dejte z Bible přečíst J 15,14–15. Ježíš je ten, kdo přichází obnovit přátelství s Bohem. I své učedníky nazve přáteli (už ne služebníky). Jak byste vy sami popsali rozdíl mezi služebníkem a přítelem? Přečtěte si znovu text: jak tento rozdíl popisuje Ježíš? Dejte příklad dvou lidí, z nichž jeden se vůči Bohu chová jako služebník, druhý jako přítel.

Pomůcky Střepy (Ne skleněné — lze sehnat buď v místní keramické dílně, nebo rozbitím nepoužívaného hrnku. Máte-li v kolektivu nevypočitatelné děti [např. neklidné s LMD], které by si mohly i tupým střepem ublížit, zvažte použití nakreslené nádoby na tvrdé čtvrtce, kterou pak rozstříháte na „střepy“.); papír (A3+ nebo balicí) s fixami; pro aktivity — pracovní list s předtištěnými stromy, Bible.

4.2.3 Starší školní děti

(U této skupiny předpokládáme, že příběh velmi dobře znají. Pokud ne, doporučujeme spíš látku pro mladší školní děti.)

První varianta — přivlastnění si příběhu formou převyprávění

Budeme si vyprávět příběh, který jste už asi slyšeli: O Bohu, o Adamovi a Evě, o hadovi a o stromu poznání dobrého a zlého (nechme děti krátce zareagovat). Dnes ale nebudu vypravovat já — vy mi s tím pomůžete (za chvíli vám řeknu jak).

Pokud si nejsme jisti znalostí příběhu u dětí, necháme někoho, aby stručně popsal děj. Dříve, než zadáme úkol, shrneme vyznění příběhu, abychom děti nasměrovali v převyprávění — např. takto:

Příběh o zahradě a snědeném ovoci je v Bibli moc důležitý: vysvětluje, co to vlastně je „hřích“ a odkud se v našem životě bere. Taky se snaží odpovědět na otázku, proč je nám Bůh tak vzdálený a cizí a proč se někdy cítíme nešťastni.

Hřích je neposlušnost a vzpoura proti Bohu — jako ji předvedli Adam a Eva, kteří porušili Boží příkaz. Taková vzpoura narušuje vztah Boha a člověka, takže Bůh je najednou někdo úplně cizí. Taky Adam s Evou se začnou hádat mezi sebou…

Rozdělíme děti do skupin po 2–3. Dáme jim Bibli a odkaz na příběh Pádu člověka (Gn 2,15–17 a Gn 3,1–24).

Úkol: Zkuste převyprávět příběh, jako by se odehrál na jiném místě než v zahradě.

Zadání: Adam, Eva a Bůh ať zůstanou jako nezměněné postavy (včetně jmen). Místo dostane skupina přidělené (losem, příp. výběrem), vše ostatní se může změnit (had, strom, čin, prostředí, slova). Upozorníme, že je důležité, aby vyznění příběhu zůstalo zachováno. Je tedy třeba přečíst si příběh v Bibli („na konci se to bude hodnotit“). Nový příběh musí skupina stručně zapsat. Stanovíme čas na přípravu, tak, aby zbylo alespoň 10 minut na čtení a vyhodnocení.

Možná místa: např. muzeum, supermarket, loď, naše město, pravěk, internet, laboratoř.

Po vyměřeném čase skupiny přečtou svoji verzi. Ostatní kontrolují věrnost příběhu a upozorňují na chyby.

Na závěr oceníme výkon skupin. Můžeme mít připravené i malé odměny: pro nejvtipnější/nejdojímavější příběh, za nejlepší zápornou postavu, za originalitu… Jako poslední oceníme ten text, kde se vyprávění nejvíc trefilo do vyznění Gn 3. S pomocí slov tohoto vyprávění na závěr podtrhneme, jak je důležité hledat nový začátek u Boha.

Druhá varianta — práce s pracovním listem

Společně přečteme příběh (Gn 2,15–17 a Gn 3,1–24).

Varianta: Příběh je velmi vhodný pro čtení v rolích (muž, žena, had, Bůh, vypravěč) — na to je ale třeba ho předem rozepsat/vytisknout v pěti verzích tak, že je zvýrazněna vždy pouze postava, která mluví. Čtení v rolích zvyšuje citlivost účastníků pro děj příběhu.

Úvod k pracovnímu listu Tomu, co se stalo muži a ženě, té neposlušnosti a hříchu Adama a Evy, říkají křesťané odedávna Pád.

To je dobré slovo. Když člověk spadne z výšky, často si zle ublíží, zlomí si třeba nohu a nemůže už vylézt zpátky. Anebo dokonce pád horolezce, ten ohrožuje i ostatní, může je strhnout

s sebou. A když spadneme, když se dostaneme níž, než jsme byli (z vršku dolů), tak najednou hůř vidíme kolem sebe, hůř se orientujeme.

Tak je to i se vzpourou proti Bohu, s hříchem. My hřích nevidíme, často si ho neuvědomujeme, jako by nebyl. Ale jeho následky jsou v našem životě poznat, projevují se, stejně jako následky pádu.

Vyzveme děti, aby v malých skupinkách (2–3) vyplnily pracovní list. (Řešení: Bůh… hledá ztraceného člověka. / Člověk… se bojí Božího hlasu. / Muž a žena… jsou si pomocí. / Muž… má radost ze své ženy. / Člověk… se stydí za své tělo. / Svět… je pro člověka jako zahrada. / Žena… se nechá napálit hadem.)

Hodnocení a diskuse Společně projdeme odpovědi. Vrátíme se k pravému sloupci. Ptáme se: Znáte to? Co z těchto následků pádu vidíte kolem sebe? Kde se to děje, kde to vidíte? Co proti tomu můžeme udělat? Podobně k levému sloupci: A tohle znáte také? Můžeme někde něco takového zažít? Asi ne vždy, ale aspoň někdy, aspoň trochu? Kdy/kde se to děje? Jak tomu člověk může napomoci?

Pomůcky Pracovní list — viz http://goo.gl/2jRGae, pod číslem příslušné kapitoly (4.2.3); katecheze.evangnet.cz.

4.3 Liturgie

4.3.1 Písně

Ranní prosba (Svítá 275) [úvod]; Chvalte Pána (Svítá 89) [závěr]; Ježíš hříšné přijímá (EZ 693)

4.3.2 Biblický text k zapamatování

Blaze tomu, jemuž Hospodin nepočítá hřích. (Ř 4,8)

4.3.3 Rituál

Ke společnému zpěvu nebo volání: Hospodine, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi (Svítá 76).

4.3.4 Okénko do bohoslužeb

Zazpívat Ranní prosbu (Svítá 275). Můžeme upozornit na slova písně: „Ať možnost má vždy začít ten, koho zastih pád.“ O tomto pádu, selhání, nehodě dnes budou děti mluvit. Ale po každém selhání můžeme díky Bohu znovu začít, to je to nejdůležitější.

4.4.5 Modlitba

Bože, ty jsi milosrdný. Prosíme, odpusť nám, když tě neposloucháme (jako Adam a Eva). Když na tebe nemyslíme a když si nevážíme toho, jak nás máš rád. Když se chováme bezohledně k našim kamarádům a sourozencům, když se hádáme a vztekáme se, když nemluvíme pravdu. Prosíme, smiluj se nad námi a neopouštěj nás. Amen.

1 V soudobém eposu o Gilgamešovi had zabraňuje hrdinovi v dosažení stromu nesmrtelnosti.

2 Záměrně tu nevyužíváme tradiční biblický výraz „společenství“, protože dětem spíše evokuje církev namísto vztahu. Pokud jste si jisti, že děti „společenství“ běžně rozumí a používají i v mimocírkevní souvislosti, můžete je použít.

3 U mladších dětí můžeme zůstat u „zalže“.

4 Mívá různou podobu: někdy v tichu přemýšlíme o svých chybách, někdy se nahlas připojíme k slovům / modlitbě faráře, např. „Pane, smiluj se nad námi“ nebo „vyznávám — věřím — odpouštím“. Na závěr vždy zazní vyhlášení odpuštění.

Odkaz na pracovní list
02 Pád člověka
02 Pád člověka - st
Cílová skupina
Předškolní
Školní
Starší školní
Katechetické cykly
Dál přece nejdeme sami I (Od stvoření k Josefovi + Od Mojžíše k Rút)
Biblický odkaz (kat)
Genesis 3,1–24